

Т. Комарницькая, к. ф. н.,
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев

УКРАИНА В НАУЧНЫХ РАБОТАХ СОВРЕМЕННЫХ ЯПОНСКИХ ИССЛЕДОВАТЕЛЕЙ

Статья посвящена анализу научных взглядов украинистов Кадзуо Накай и Хироаки Куромиа на нынешнее положение Украины и перспективы ее развития. Внимание обращается на особенные подходы ученых к украинской истории.

Ключевые слова: украинско-российские отношения, украинский язык, суржик, идентичность, перестройка, голодомор, национализм

Т. Komarnytska, PhD in Philology
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

UKRAINE IN SCIENTIFIC WORKS OF MODERN JAPANESE RESEARCHERS

The article is devoted to the analysis of the scientific point of view of the Ukraine researchers Kazuo Nakai and Hiroaki Kuromiya on the modern situation in Ukraine as well as the prospects of its further development. The attention is paid to the scientists' peculiar vision of Ukrainian history.

Key words: Ukrainian-Russian relationship, Ukrainian language, Surzhyk, identity, Perestroika, Holodomor, nationalism.

УДК (323: 316.346.2 (52)

О. Пак,
Чорноморський державний університет імені Петра Могили

ПОЛІТИКА ЯПОНІЇ ЩОДО СТВОРЕННЯ РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ДЛЯ ЧОЛОВІКІВ ТА ЖІНОК: ЗАГАЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Фундаментальна проблема взаємодії традиційних і модернізованих смислових концептів культури є однією з найбільш актуальних для сучасного японського суспільства. Гендерна політика держави, національний характер і менталітет, ціннісно-нормативні установки - основоположні компоненти японського соціуму, що припускають диференціацію гендерних образів і ролей. Автор статті простежує загальну тенденцію політики Японії з гендерної рівності.

Ключові слова: гендерна рівність, національний механізм, гендерна система, гендерна політика держави, гендерна роль.

Дана проблема загострюється в умовах динаміки соціально-економічного та політичного розвитку японського суспільства в XXI столітті. Традиціоналізм у культурі та патріархальна тенденція формування асиметричної гендерної системи в Японії поєднуються з переглядом ієрархії цінностей. Тому питання про дотримання принципу рівності у суспільстві, в якому чоловіки й жінки поважають права один одного і розділяють обов'язки і кожен може розвинути свою індивідуальність незалежно від статі, стало особливо важливим.

Взагалі історія жіночої участі в японській політиці налічує всього лише більше півстоліття. Незважаючи на те, що Японія в 1990 році святкувала 100-літній ювілей з дня утворення Національного Парламенту, жінки отримали право голосу лише в 1945 році, тобто протягом більш ніж 50 років двері в законодавчу систему Японії для жінок були закритими. У 1890 році на перших загальних виборах електоратом були чоловіки (і то, тільки ті, хто міг щорічно поповнювати державну казну прямим податком). Саме з цього року почалася боротьба жінок за право участі в політичному житті країни. У 1930 році в Палату Представників пройшов закон про виборче право для жінок. Переломний момент настав після закінчення Другої світової війни. Кабінет Сідехара Кідзюро в грудні 1945 року провів закон про легалізацію права жінок на участь у політичних справах країни. Фактично це була перша перемога [Филиппова, 4].

У липні 2004 року пройшли вибори в Верхню палату японського Парламенту. Вперше в історії Японії її очолила жінка. 71-річна Тікаге Огі, яка в молодості була зіркою японської оперети. Потім вона зайнялася політикою, була лідером Консервативної партії Японії і, в свій час, займала пост Міністра державних земель і транспорту

«Закон про рівні можливості» (1986 р.), а також наступні законодавчі акти, включаючи «Основний закон про створення суспільства рівних можливостей для чоловіків і жінок» (1999 р.) сприяли зрівнюванню прав жінок з чоловіками [Григор'єва 2008, 2].

Сьогодні гендерне питання все ж постає як одна з головних проблем розвитку японського суспільства. Уряд Японії намагається звести до мінімуму розрив між статями [Kitamura 2008, 5].

Конституція (Ч.11, ст. 13) закріпила, що всі громадяни Японії рівні перед законом і не можуть бути дискриміновані ані в політиці, ані в економіці, ані в соціальних відносинах за ознаками раси, віри, статі, соціального та сімейного статусів. Але це не означає, що в країні немає дискримінації за статтю. Японське суспільство чітко розподілене за гендерним принципом. Так, за індексом надання можливостей в залежності від статі (який розраховується на основі таких показників, як рівень доходів жінок; доля жінок, зайнятих професійним трудом і кваліфікованою працею; участь жінок в управлінні і їх доля в парламенті), Японія знаходиться на 41 – ому місці серед 70 найбільш розвинених країн світу, тоді як за рівнем розвитку людського потенціалу, який розраховується з урахуванням продовження життя, рівня освіти і т.д., вона займала в 2000 р. 9 – е місце серед 174 країн [Григор'єва 2008, 2].

Японські жінки добре освічені. Тим не менше, навіть із вищою освітою становище жінок на роботі не сильно змінилося. Японські компанії наймають жінок в основному на секретарські посади. І хоча рівень освіти жінок майже такий, як у чоловіків, кількість «офісних жінок - працівників» не змінилася [Kitamura 2008, 5].

Вважається що поділ за гендерною рівністю в японському суспільстві в найбільшій мірі проявляється в сфері зайнятості, оскільки жінки є своєрідною «резервною»

силою. Багато жінок працюють як позаштатні працівники, що мають важливі, але на жаль, негативні наслідки. По – перше зарплата «позаштатних» значно нижча. По – друге, ці працівники частіше за все не є членами профспілок, що у Японії дуже важливо. По – третє, у таких працівників складні відносини з системою суспільних пенсій і страхування. По – четверте, виникають проблеми психологічного характеру, оскільки «виключення» з колективу (а так виглядає положення «позаштатних») йде у розріз з традиційним усвідомленням працівників себе як частини корпоративної сім'ї, частиною суспільства.

Незважаючи на це, варто зазначити, що переконання в тому, що реальна рівноправність жінок буде порушенням традиційних громадських порядків, дуже стійке. При цьому його поділяють не лише чоловіки, але і значна частина жінок. Тобто жіночий консерватизм не менш розповсюджений в країні, ніж чоловічий [Григор'єва 2008, 2].

Національний механізм по просуванню гендерної рівності

Для укріплення національного механізму, а також відповідних інститутів і процедур в секретаріаті прем'єр міністра був створений спеціальний адміністративний орган, відповідальний за планування і загальну координацію політики міністерства. Секретаріат відповідає за заохочення створення суспільства рівних можливостей для чоловіків і жінок. В рамках реформи центрального уряду були створені дві структури: Рада з питань рівності чоловіків і жінок і Бюро з питань рівності чоловіків.

У 2002 році під егідою Ради були створені чотири комітети спеціалістів для обговорення питань, які входять в компетенцію Ради:

- Комітет спеціалістів з основних питань;
- Комітет спеціалістів з питань насилля по відношенню до жінок;
- Комітет спеціалістів за наглядом і розглядом жалоб;
- Комітет спеціалістів у вивченні наслідків планів, що реалізуються.

Національний механізм простягає свою діяльність на всі сфери життя японського суспільства, ставлячи питання і прагнучи досягти бажаних результатів з усіх напрямів:

- рівність в політичній сфері через розширення участі жінок в процесі прийняття рішень на всіх рівнях;
- рівність в праці – через прийняття засобів із забезпечення рівних можливостей в області зайнятості;
- рівність в освіті – через покращення системи освіти і професійного технічного навчання, особливо у напрямку просвіти з соціальних питань;
- рівність в сім'ї – через введення відпусток по догляду за дитиною, перегляду Закону про страхування, прийняття Закону з попередження насилля в сім'ї і захисту жертв, інформаційно – просвітницька діяльність із змін стереотипних уявлень про сімейні ролі чоловіків і жінок. З цією метою створений Комітет з вивчення проблем сім'ї і образу жінки;
- рівність в області охорони здоров'я – через сприяння укріплення здоров'я жінок на протязі всього життя і так далі [Григор'єва 2008, 2].

За показником індексу гендерної рівності (The Gender Equity Index) - комбінований показник Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН), який вимірює досягнення країни з точки зору рівноправності статей, - станом на 2011 рік Японія займала 14 місце [3].

На даному етапі Японія вживає заходів до створення суспільства гендерної рівності на основі третього Базового плану по здійсненню гендерної рівності, розробленого у 2010 році, і Плану дій для сприяння поживавленню економіки через активну участь жінок, розробленого в 2012 році [1].

Загальна тенденція очевидна. У XXI ст. під впливом різноманітних обставин і різновекторних складових соціальної політики, японське суспільство буде змінюватися у напрямку підвищення ролі жінки і досягнення рівних можливостей для чоловіків і жінок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Генеральная Ассамблея ООН. Доклад Рабочей группы по универсальному периодическому обзору. Япония [Электронный ресурс] // Совет по правам человека. 22 сессия. – Режим доступа :

http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/АНRC2214_Russian.PDF;

2. Григорьева Н. С. Политика Японии по созданию общества равных возможностей для мужчин и женщин / Н. С. Григорьева, Д. К. Григорьева. - Москва : Макс – Пресс, 2008;

3. Индекс гендерного равенства по версии ПРООН — информация об исследовании [Электронный ресурс] // Центр гуманитарных технологий. - Режим доступа : <http://gtmarket.ru/ratings/gender-equity-index-un/info>;

4. Филиппова Л.Н. Женщины в политике Японии : (ежегодная Международная конференция «Глобализация и национальная самобытность. Форум языков») [Электронный ресурс] / Л. Н. Филиппова // Режим доступа к статье : <http://globkazan.narod.ru/c3.htm>;

5. Kitamura Y. Gender Equality Dilemma in Japanese Society: How Traditional Ideas Affect both Women and Men [Electronic resource] / Y. Kitamura // Bulletin of the School of International Studies. - Bunkyo . – 2008. - Access : <http://www.bunkyo.ac.jp/faculty/lib/slib/kiyo/Int/it1901/it190105.pdf>.

Е. Пак,

Черноморский государственный университет имени Петра Могилы

ПОЛИТИКА ЯПОНИИ ПО СОЗДАНИЮ РАВНЫХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ ДЛЯ МУЖЧИН И ЖЕНЩИН: ОБЩИЙ АНАЛИЗ

Фундаментальная проблема взаимодействия традиционных и модернизированных смысловых концептов культуры является одной из наиболее актуальных для современного японского общества. Гендерная политика государства, национальный характер и менталитет, ценностно-нормативные установки - основополагающие компоненты японского социума предполагают дифференциацию гендерных образов и ролей. Автор статьи прослеживает общую тенденцию политики Японии гендерного равенства.

Ключевые слова: гендерное равенство, национальный механизм, гендерная система, гендерная политика государства, гендерная роль.

JAPAN'S POLICY TO PROVIDE EQUAL OPPORTUNITIES FOR MEN AND WOMEN: A GENERAL ANALYSIS

The fundamental problem of the interaction of traditional and modernized semantic concept of culture is one of the most pressing issues facing contemporary Japanese society. The gender policy of the state, national character and mentality, value-normative setting - the fundamental components of Japanese society entails differentiation of gender images and roles. The author traces the general trend of Japan's policy of gender equality.

Keywords: *gender equality, national machinery, gender system, gender policy of the state, gender roles.*

УДК 94 (4+31): 327

В. Потульницький,

Інститут української археології та джерелознавства
ім. М.С.Грушевського НАН України

ЗАПОЧАТКУВАННЯ ВЗАЄМВІДНОСИН ГЕТЬМАНА УКРАЇНИ ПАВЛА СКОРОПАДСЬКОГО З ЯПОНСЬКОЮ ІМПЕРІЄЮ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ДІЯЛЬНОСТІ ВЛАДНОГО ТАНДЕМУ З ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА БАРОНА Г.ТАНАКИ І МІНІСТРА ІНОЗЕМНИХ СПРАВ К.ШІДЕХАРИ (1927-1929 РР.)

Стаття присвячена дослідженню причин започаткування обопільних стосунків між гетьманом Павлом Скоропадським і японськими військово - дипломатичними колами та розкриттю основних цілей налагодження співпраці в контексті політичного бачення міністра іноземних справ Японії Куїдзуро Шідехари – ініціатора та творця «дипломатії Шідехари», спрямованої на розширення міжнародного співробітництва, в основному підтримуваного прем'єр - міністром, бароном Гі - іші Танакою.

Ключові слова: *барон Танака, «дипломатія Шідехари», гетьман Павло Скоропадський.*

Автор ставить у цій статті завдання відповідати на два питання:

1. Чому Японська імперія розпочала налагоджувати політичні відносини з українським монархізмом, уособленим гетьманом Павлом Скоропадським саме у 1928 - 1929 рр. за урядування дуумвірів з прем'єра барона Танаки і міністра іноземних справ Шідехара? 2. Чому, в свою чергу, гетьман Скоропадський, як керівник гетьманського руху, був зацікавлений у співпраці з політичними чинниками Японії і вибудовував з ними певні плани і завдання на перспективу?

Розгортання взаємовідносин між українським та японським монархізмом розпочалось в жовтні 1928 р., коли на чолі японського владного істеблішменту вже півтора року